

A KÚRIA

mint felülvizsgálati bíróság

Gfv. VII. 30.266/2012/5. szám

A Kúria a (ügyintéző: dr. Stanka Gergely ügyvéd által képviselt **C.Zártkörűen Működő Részvénytársaság felperesnek** a (ügyintéző: dr. Buglos Katalin ügyvéd; által képviselt **alperes** ellen 779.556.085 Ft vállalkozói díj és járulékai megfizetése iránt a Pest Megyei Bíróságon 2.G.40.209/2010. szám alatt indult perében a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.073/2012/7. sorszámú részítélete ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

r é s z í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős részítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperes részére 1.270.000 (Egymillió-kettőszázhetven ezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 3.500.000 (Hárommillió-ötszáz ezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen a részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az alperes és a perben nem szereplő B. Zrt. (a továbbiakban: vállalkozó) között 2007. január 19-én - közbeszerzési eljárás lefolytatását követően - építési szerződés jött létre, amelyben a vállalkozó 3.238.967.634 Ft átalánydíj ellenében 2008. május 30-i teljesítési határidővel kötelezettséget vállalt B. város

uszodájának és sportcsarnokának kivitelezésére. A szerződést 2008. április 25-én módosították; ennek során a megvalósítandó műszaki tartalom bővült, a vállalkozói díj összegét 3.552.445.366 Ft-ra emelték fel, a teljesítési határidő pedig 2008. július 15. napjára változott.

Az építési munka elvégzéséhez szükséges pénzügyi fedezet biztosítása érdekében a vállalkozó 2008. június 24-én faktoring keretszerződést kötött a felperessel. Ezzel összefüggésben a peres felek és a vállalkozó között az alperes kezdeményezésére 2008. július 23-án óvadéki számla kezelésére vonatkozó háromoldalú megállapodás jött létre, amelyben a felperes vállalta, hogy az általa a faktoring keretszerződés alapján megvásárolt, az alperessel szemben fennálló követelések ellenértékét egy óvadéki számlára utalja át, ahonnan a vállalkozó által megjelölt alvállalkozók részére közvetlenül teljesít. Vállalta a felperes azt is, hogy az óvadéki számláról indított átutalásokról 3 munkanapon belül értesíti az alperest.

Az alperes és a vállalkozó 2008. október 13-án közösen megállapították, hogy a kivitelezési munka VI. számú részteljesítése megtörtént, a vállalkozó pedig ennek alapján 459.298.573 Ft összegű részszámla benyújtására jogosult. A teljesítésigazolás alapján a vállalkozó 2009. november 30-i fizetési határidővel kiállította a VI. számú részszámláját, majd a követelését a felperesre engedményezte. A felperes és a vállalkozó 2008. október 13-án közösen értesítették az alperest az engedményezésről. Az alperes az értesítést 2008. október 16-án záradékkal látta el, amely szerint az engedményezett követelést 18.000.000 Ft kötbérkövetelés levonásával 441.298.573 Ft erejéig elismerte, és lemondott arról, hogy e követeléssel szemben beszámítási vagy bármilyen egyéb kifogást érvényesítsen.

2008. december 1-jén az alperes és a vállalkozó megállapították, hogy a VII. számú részteljesítés munkálatai is elkészültek, a vállalkozó pedig ennek ellenértékeként 356.857.512 Ft vállalkozói díj megfizetésére jogosult. A teljesítésigazolás alapján a vállalkozó 2009. november 30-i fizetési határidővel kiállította a VII. számú részszámláját, majd követelését a felperesre engedményezte. Ezután az alperest értesítették az engedményezésről. Az értesítést az alperes 2008. december 2-án záradékkal látta el, amelyben a követelést 18.600.000 Ft kötbérkövetelés levonásával 338.257.512 Ft erejéig elismerte, és lemondott arról, hogy a számla tekintetében beszámítási vagy bármilyen egyéb kifogást érvényesítsen.

Az alperes 2009. március 25-én azonnali hatállyal elállt az építési szerződéstől.

A vállalkozó 2009. július 9-i kezdő időponttal felszámolás alá került. Az alperes az engedményezés tárgyát képező vállalkozói díjköveteléseket a 2009. november 30-i teljesítési határidő lejártát követően sem egyenlítette ki.

A felperes keresetében 779.556.085 Ft és annak 2009. november 30. napjától a kifizetés napjáig járó, a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamatai megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy engedményezéssel megszerezte a vállalkozónak az alperessel szemben fennálló 441.298.573 Ft és 338.257.512 Ft összegű, elismert követeléseit, az alperes azonban a tartozását nem egyenlítette ki. Másodlagosan előadta, hogy az alperes tartozáselismerő nyilatkozataira tekintettel vásárolta meg a perbeli követeléseket, így amennyiben a követelések az építési szerződés megfelelő teljesítésének hiányában mégsem állnának fenn, az alperes azok összegét a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján kártérítés jogcímén köteles megfizetni.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Azzal érvelt, hogy az engedményezés tárgyát olyan jövőbeli követelések képezték, amelyek utóbb nem jöttek létre, illetve abban az esetben, ha létrejöttek, nem váltak esedékessé. Az építési szerződésben ugyanis a vállalkozó oszthatatlan szolgáltatás nyújtását vállalta, amelynek ellenértékeként szerződésszerű teljesítés esetében is csak a sikeres műszaki átadás-átvételt és az eredményes 1 éves utófelülvizsgálatot követően tarthatott volna igényt vállalkozói díj fizetésére. A vállalkozó szerződésszegése miatt azonban időközben elállt a szerződéstől, így a felperes a Ptk. 399. § b) pontja értelmében - figyelemmel arra is, hogy a vállalkozó a szerződés megszűnéskori készültségi foknak megfelelő díjazásban részesült - vállalkozói díj megfizetését nem követelheti.

Másodlagosan az alperes arra hivatkozott, hogy az engedményezési értesítések záradékaiba foglalt nyilatkozatai az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.) 108. § (2) bekezdésébe és a 60/2004. (X.20.) számú önkormányzati rendelete 36. § (1) és (2) bekezdésébe ütköznek, és így semmisek. A vállalkozó szerződésszegéséből eredő követeléséről ugyanis e jogszabályok előírásai szerint érvényesen nem mondhatott le. A joglemondás az álláspontja szerint a Legfelsőbb Bíróság 2/2002. PJE határozatában foglaltakra figyelemmel egyébként is csak az építési szerződés megfelelő teljesítése esetében léphetett volna hatályba. Megjegyezte, hogy a szavatossági jogokról a hibák tényleges megismerését megelőzően érvényesen nem is lehet lemondani. Azt is állította, hogy az engedményezési értesítések záradékaiba foglalt nyilatkozatai megtételekor a felperes tévedésbe ejtette, illetve megtévesztette. Joglemondó nyilatkozatát ugyanis nem tette volna

meg, ha tudomást szerez arról, hogy a felperes az óvadéki számláról nem kizárólag az alvállalkozók részére teljesít kifizetéseket, illetőleg a teljesítésekről nem értesíti. Mindezekre figyelemmel a záradékokba foglalt jognyilatkozatait - kifogás útján - a Ptk. 210. §-a alapján megtámadta.

Harmadlagosan az alperes a vállalkozó szerződésszegésére hivatkozással beszámítási kifogás útján kártérítés jogcímén érvényesített ellenkövetelésére tekintettel kérte a kereset elutasítását.

Az óvadéki szerződés megszegése miatt az alperes a felperessel szemben viszontkeresetet is előterjesztett, melynek tárgyalását az elsőfokú bíróság a kereset tárgyalásától elkülönítette.

Az elsőfokú bíróság részítéletében az alperest 779.556.085 Ft és annak 2009. november 30. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékű kamata, valamint 10.895.500 Ft perköltség megfizetésére kötelezte.

A határozat indokolása szerint az alperes az engedményezési értesítések záradékaiba foglalt nyilatkozataiban nem mondott le a vállalkozó szerződésszegéséből eredő igényeiről, hanem csupán e követeléseknek a felperessel szembeni érvényesíthetőségét zárta ki. Az alperes nyilatkozatai ezért nem ütköztek az általa megjelölt jogszabályokba, érvénytelenségük tehát nem állapítható meg. Nem találta alaposnak az elsőfokú bíróság a tévedésre, illetve megtévesztésre történő alperesi hivatkozást sem. A rendelkezésre álló okiratok és a meghallgatott tanúk vallomásai alapján ugyanis úgy ítélte meg, hogy a felperes nem vállalt kötelezettséget arra, hogy az óvadéki számláról kizárólag az alvállalkozók részére teljesítsen kifizetéseket. Álláspontja szerint nem volt megállapítható az sem, hogy az alperes vállalkozói díjfizetési kötelezettségét a szerződésszerű teljesítéshez kötötték volna. A teljesítésigazolásokban pedig az alperes az építési munka elvégzését elismerte, így a részszámlákban feltüntetett vállalkozói díj az engedményes felperest megilleti.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú részítéletet helybenhagyta.

A jogerős részítélet indokolása szerint a felperes és a vállalkozó között olyan atipikus faktoringszerződés jött létre, amely lényeges tartalmát tekintve az adásvétel és a hitelviszony elemeit is magában foglaló engedményezésnek minősül. Az engedményezésről pedig az alperest megfelelően értesítették, így a Ptk. 328.§ (1) és (3) bekezdései értelmében nem volt akadálya annak, hogy a felperes az igényét az alperessel szemben érvényesítse. Miután pedig az alperes az engedményezési értesítések záradékaiban rögzített

nyilatkozataiban elismerte a tartozását, a perben a Ptk. 242. § (1) bekezdése alapján őt terhelte annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn. E vonatkozásban helytállóan hivatkozott az alperes arra, hogy a vállalkozó a perbeli építési szerződésben oszthatatlan szolgáltatás nyújtását vállalta. A szerződés azonban részszámlák kiállítását is lehetővé tette, az alperes pedig a rendelkezésre álló teljesítésigazolások szerint elismerte a részszámlázás alapját képező építési munka elvégzését, és így hozzájárult az egyes részszámlák kiállításához. A teljesítésigazolásokkal kapcsolatos alperesi kifogások pedig nem voltak megalapozottak. Az építési szerződés ugyanis a teljesítésigazolások alakiságára és tartalmára vonatkozóan külön előírásokat nem tartalmazott. Az alperes városépítési irodavezetője pedig jogosult volt a munka elvégzésének igazolására. Az alperes egyébként a per során nem is vitatta, hogy a részszámlák kiállításának alapját képező építési munkát a vállalkozó ténylegesen elvégezte, hanem valójában arra hivatkozott, hogy az építési szerződés időközbeni, a vállalkozó szerződésszegése miatt bekövetkezett megszűnését követő elszámolás eredményeként az állapítható meg, hogy a vállalkozó részére a szerződés megszűnéséig elvégzett munka mennyiségének és minőségének megfelelő díjat maradéktalanul megfizette. Ez a komplex elszámolás azonban a másodfokú bíróság álláspontja szerint a jelen perben nem végezhető el. Az alperes képviselője által aláírt jegyzőkönyvek ugyanis kétséget kizáróan igazolják azt, hogy a részszámlázás alapját képező munkafázisok elkészültek, az elvégzett munka minőségével kapcsolatos kifogásait pedig az alperes a felperessel szemben nem hozhatja fel. Mindezekre figyelemmel az alperes által e vonatkozásban indítványozott bizonyítás lefolytatására nem kerülhetett sor.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a rendelkezésre álló okiratok alapján megállapítható az is, hogy az alperes az engedményezési értesítések záradékaiba foglalt nyilatkozataiban nem a vállalkozó szerződésszegéséből eredő követeléséről, hanem a követelésnek a felperessel szembeni érvényesítéséről mondott le. Ezek a nyilatkozatok pedig nem ütköztek sem az Áht. korábban hatályban volt 108. § (2) bekezdésébe, sem az alperes saját 60/2004. (X.20.) számú rendeletének 36. §-ába. Nem állapítható meg az sem, hogy az alperes a lemondó nyilatkozatok megtételekor tévedésben lett volna, illetőleg őt a felperes megtévesztette volna. A rendelkezésre álló okiratok és a meghallgatott tanúk vallomásai szerint ugyanis a felperes az óvadéki számláról nem csupán az alvállalkozók, hanem más személyek részére is teljesíthetett kifizetéseket. Az pedig, hogy a felperes ezekről a kifizetésekről elmulasztotta volna az alperest értesíteni, a perben keletkezett bizonyítékok alapján nem állapítható meg. A felperes ugyanis csatolta az alperes megbízottja részére 2008. július 28. és 2008. december 15. között küldött elektronikus leveleit, és igazságügyi informatikai szakértő kirendelését indítványozta annak

igazolására, hogy az alperes ezeket az e-maileket megkapta. A szakértői bizonyítás azonban az alperes érdekkörében felmerült okból nem vezethetett eredményre, az alperes ugyanis - a közlése szerint - időközben többször részleges szervercserét hajtott végre, a korábbi szerverek adatállományát pedig nem archiválta. A szakértői bizonyítás elmaradása ezért nem értékelhető a felperes terhére, és ebben a körben tőle további bizonyítás sem volt elvárható. Mindezekre figyelemmel nem állapítható meg, hogy a felperes az értesítési kötelezettsége teljesítésével összefüggésben az alperest tévedésbe ejtette vagy megtévesztette volna. A Ptk. 210. § (1) bekezdésére alapított megtámadás ezért nem vezetett eredményre.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes a felperes követelésével szemben sem beszámításra, sem más kifogás előterjesztésére nem volt jogosult. Ennek megfelelően az alperes a jelen perben a vállalkozó hibás teljesítésére sem hivatkozhat. Az elvégzett építési munka minőségének vizsgálatára ezért nem kerülhetett sor, és az alperes a vállalkozó szerződésszegésére alapított kártérítési igényét sem érvényesítheti megalapozottan beszámítási kifogásként.

A jogerős részítélet ellen - annak hatályon kívül helyezése, és elsődlegesen az elsőfokú részítélet megváltoztatása és a kereset elutasítása, másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása iránt - az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel.

Kifejtette, hogy a jogerős részítélet sérti a Ptk. 207. § (1) és (4) bekezdését, 210. §-át, 234. §-át, 235. §-át, 237. §-át, 242. § (1) bekezdését, 277. §-át, 314. § (2) bekezdését, 318. § (2) bekezdését, 328. § (1) bekezdését, 329. § (3) bekezdését, 389. §-át, 394. § (1) bekezdését, 395. § (3) bekezdését, 396. §-át, 397. § (1) bekezdését, 399. § b) pontját, 402. § (1) bekezdését, 403. § (2) bekezdését és 405. § (1) bekezdését, a Pp. 1. §-át, 2. § (1) és (4) bekezdését, 3. § (2) és (3) bekezdését, 163. § (1) bekezdését, 164. § (1) bekezdését, 172. § (1) bekezdését, 177. § (1) bekezdését, 206. § (2) bekezdését, és 221. § (1) bekezdését és 386/M. § (6) bekezdését, az Áht. 108. § (2) bekezdését, a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (Kbt.) 303. §-át és 306. § (4) bekezdését, valamint a 158/1997. (IX.26.) Korm. rendelet 2. § (1) és (3) bekezdésének c) és f) pontjait.

Álláspontja szerint a perben eljáró bíróságok tévesen állapították meg azt, hogy a vállalkozó létező, fennálló követelést engedményezett a felperesre. Az építési szerződésben ugyanis a vállalkozó oszthatatlan szolgáltatás nyújtását vállalta, így a vállalkozói díj megfizetésére csak akkor szerezhette volna jogosultságot, ha a teljes kivitelezési munkát a szerződésben

foglaltaknak megfelelően elvégzi. Az építési szerződés azonban a vállalkozó szerződésszegése folytán megszűnt, ezért a vállalkozó a Ptk. 399. § b) pontja értelmében vállalkozói díjra nem tarthatott igényt. Kétségtelen, hogy a szerződés alapján a vállalkozó jogosult volt részszámlák kiállítására, ez azonban nem jelenti azt, hogy a szolgáltatást oszthatóvá tették. A műszaki iroda vezetője által a perbeli részszámlák kiállítását megelőzően kiadott igazolások ezért nem tekinthetők teljesítésigazolásnak, nem jelentették az építési munka részleges átvételét, hanem csupán azt igazolták, hogy az építési munka elérte a részszámlák kiállítása szempontjából lényeges készültségi fokot. A teljesítés igazolására, az elkészült mű átvételére az építési szerződésben foglaltak és a Kbt. 306. § (3) bekezdése szerint egyébként sem a műszaki iroda vezetője, hanem a műszaki ellenőr lett volna jogosult az elvégzett munka mennyiségi és minőségi ellenőrzését, és annak megállapítását követően, hogy az elkészült mű a rendeltetésszerű használatra alkalmas. A műszaki iroda vezetője által kiállított jegyzőkönyvek ezért a vállalkozó teljesítésének igazolására nem alkalmasak, de nem állnak összhangban az építési szerződésnek a részszámlák kiállítására vonatkozó kikötéseivel sem. Mindezekre tekintettel a perbeli vállalkozói díjkövetelés az alperes véleménye szerint nem jött létre, illetve megszűnt.

Megjegyezte az alperes azt is, hogy a per során szakértői véleményt csatolt, valamint további szakértői bizonyítás lefolytatását és tanúk meghallgatását indítványozta a perbeli követelés fennállásának cáfolata érdekében. Az ügyben eljáró bíróságok azonban a felajánlott bizonyítást a Pp. 1. §-ának, 2. § (1) bekezdésének és 177. § (1) bekezdésének megsértésével mellőzték, és ítéletükben - a Pp. 221. §-ába ütköző módon - a bizonyítás mellőzésének indokait sem közölték. Kiemelte, hogy a véleménye szerint szakkérdésnek minősül az, hogy a vállalkozó a részszámlák kiállításának időpontjáig ténylegesen mekkora munkát végzett, és ennek alapján milyen díjazásra jogosult. A szükséges szakértői bizonyítás lefolytatása nélkül ezért szerinte a bíróság a perben nem hozhatott volna érdemi döntést.

Állította továbbá, hogy az engedményezési értesítésekre vezetett, a kifogásolási jogáról lemondó nyilatkozatai az Áht. 108. § (2) bekezdésébe ütköznek, és így semmisek. A vállalkozó szerződésszegéséből eredő igényeiről ugyanis érvényesen nem mondhatott le. Joglemondásra az álláspontja szerint a Ptk. 314. § (2) bekezdése, 316. §-a és 318. § (2) bekezdése értelmében egyébként is csak a hibák ismeretében, tehát azok felmerülését követően kerülhetett volna sor, az engedményezési értesítések záradékaiba foglalt jognyilatkozatai ezért a Ptk. e rendelkezéseivel is ellentétesek. Megjegyezte, hogy a joglemondó nyilatkozatai - tartalmukból kitűnően - érvényességük esetében is csak a vállalkozó szerződésszerű teljesítésével, vagyis az

eredményes műszaki átadás-átvételt követően léptek volna hatályba. A felperes a vállalkozó teljesítési késedelme miatt támasztott kötbérigényét egyébként is elismerte, és leszámította azt a vele szemben érvényesített követeléséből. Ezért az álláspontja szerint nincs akadálya annak, hogy az építési szerződés hibás teljesítéséből eredő igényeit is érvényesítse a felperessel szemben.

A tévedésre, illetve megtévesztésre alapított érvénytelenségi kifogását pedig - érvelése szerint - a bizonyítékok téves értékelése alapján ítélték megalapozatlannak a perben eljáró bíróságok. Álláspontja szerint ugyanis az óvadéki szerződésben foglaltak és a felek közötti elektronikus levelezés tartalma alapján megállapítható, hogy az óvadéki számláról a felperes kizárólag az alvállalkozók részére teljesíthetett volna kifizetéseket. Azt pedig a felperes szerinte nem igazolta, hogy a kifizetésekről őt az óvadéki szerződésben foglaltaknak megfelelően tájékoztatta. A felperes által csatolt elektronikus levelek ugyanis nem felelnek meg a felperes üzletszabályzatában foglaltaknak, így ezeket az e-maileket nem lehet joghatályosan közöltnek tekinteni. Megjegyezte, hogy a másodfokú bíróság e vonatkozásban tévesen hárította rá a felperesi bizonyítás sikertelenségének következményeit, illetve helytelenül zárta el őt az esetleges további bizonyítástól. Önmagában abból ugyanis, hogy nála időközben szervercsere történt, ténylegesen nem következik az, hogy a felperes elektronikus üzeneteit megkapta. Az e-mailek átvételét bizonyító visszaigazolásokat pedig a felperes a per során nem tudott csatolni. Szakértői bizonyítás útján a szervercsere hatása és az adatok visszaállíthatósága egyébként is tisztázható lett volna, a szükséges bizonyítási eljárás lefolytatását ezért ebben a körben a másodfokú bíróság szintén tévesen mellőzte.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős részítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős részítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat.

A Ptk. 391. § (1) bekezdése értelmében a vállalkozónak a munkát főszabály szerint saját költségén kell elvégeznie, az őt megillető vállalkozói díj pedig a Ptk. 397. § (1) bekezdéséből kitűnően - ha jogszabály kivételt nem tesz - a szerződés teljesítésével válik esedékessé. A felek azonban a Ptk. 391. § (1) bekezdésének diszpozitív rendelkezésétől a Ptk. 200. § (1) bekezdése alapján egyező akarattal eltérhetnek, és megállapodhatnak abban, hogy a megrendelő a szerződés teljesítését megelőzően előleget folyósít a

vállalkozó részére. Ennek megfelelően a perbeli esetben sem volt akadálya annak, hogy - noha a vállalkozó a 2007. január 19-én kelt és 2008. április 25-én módosított építési szerződésben valóban oszthatatlan szolgáltatás nyújtását vállalta - a készültségi fokhoz igazodóan lehetőséget biztosítsanak a vállalkozó számára részszámlák kiállítására.

A perbeli részszámlák kiállítása előtt pedig az alperes városépítési irodavezetője a csatolt okiratokból kitűnően elismerte, és írásban igazolta az építési munka arányos részének elvégzését, és megállapította, hogy a felperes a VI. szakasz munkálatainak elkészültére tekintettel 459.298.573 forint, a VII. szakasz építési munkáinak elvégzésére figyelemmel pedig 356.857.512 forint vállalkozói díjelőleg felvételére jogosult. A városépítési irodavezető az építési szerződésben foglaltak szerint eljárhatott az alperes képviselőjében a részszámlázás alapját képező nyilatkozatok megtétele során; az elkészült mű műszaki átadás-átvételével kapcsolatos, a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott szerződéses kikötések e vonatkozásban nem voltak irányadóak.

Mindezekre figyelemmel a perben eljáró bíróságok helyesen állapították meg azt, hogy a vállalkozó jogosultságot szerzett a részszámlákban megjelölt vállalkozói díjelőlegekre, és e követeléseit - mint fennálló, létező követeléseket - a közte és a felperes között létrejött faktoringszerződés alapján jogszerűen engedményezte a felperesre.

Az engedményezéssel az engedményes a Ptk. 329. § (1) bekezdése alapján a régi jogosult helyébe lép, és átszállnak rá a követelést biztosító zálogjogból és kezességből eredő jogok is. Az engedményezés azonban - a jogerős részítélet indokolásában helyesen kifejtetteknek megfelelően - nem jelenti a teljes szerződési pozíció átruházását. Az a jogviszony ezért, amelyből az engedményezés tárgyát képező követelés származik, továbbra is az eredeti jogosult és a kötelezett között áll fenn. A kötelezett ugyanakkor a Ptk. 329. § (3) bekezdéséből kitűnően az engedménnyel szemben érvényesítheti azokat a kifogásokat, és beszámíthatja azokat az ellenköveteléseket is, amelyek az engedményezővel szemben az értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek. Így hivatkozhat arra, hogy a közte és a régi jogosult között létrejött szerződés érvénytelen, vagy a követelés nem jött létre, megszűnt, elévült, illetőleg idő előtti.

A Ptk. 329. § (3) bekezdésében biztosított jogairól azonban a kötelezett - miután ezt a törvény nem zárja ki - lemondhat. Az alperes pedig az engedményezési értesítések záradékaiba foglalt nyilatkozataiban lemondott arról, hogy a felperes követelésével szemben beszámítási, vagy bármely egyéb kifogást érvényesítsen.

A lemondó nyilatkozatok érvénytelensége nem állapítható meg. E nyilatkozataiban ugyanis az alperes nem a vállalkozó szerződésszegéséből eredő igényeiről, hanem - amint arra az ügyben eljárt bíróságok is helyesen mutattak rá - ezeknek az igényeknek és a bármely egyéb jogcímen támasztható kifogásoknak a felperessel szembeni érvényesítéséről mondott le. A vállalkozóval szemben tehát az alperes az építési szerződés megszegéséből eredő követeléseit változatlanul érvényesítheti. Az engedményezési értesítések záradékaiba foglalt lemondó nyilatkozatok ezért nem ütköznek sem az Áht. 108. § (2) bekezdésébe, sem a Ptk. 314. § (2) bekezdésébe, vagy 316. §-ába, illetve 318. § (2) bekezdésébe sem.

Az óvadéki szerződésben pedig - amint azt a szerződés helyes értelmezése és a bizonyítékok okszerű mérlegelése alapján a perben eljárt bíróságok is megállapították - a felperes nem vállalt kötelezettséget arra, hogy az óvadéki számláról kizárólag az uszoda és a sportcsarnok kivitelezésében közreműködő alvállalkozók részére teljesít kifizetéseket. A csatolt okiratokból és a meghallgatott tanúk vallomásaiból kitűnően ez a kérdés a szerződéskötés előkészítése során valóban felmerült, az óvadéki szerződés végleges szövegébe azonban a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott kizárólagossági kikötés nem került be. E vonatkozásban ezért az alperes az engedményezési értesítések záradékaiba foglalt lemondó nyilatkozatok megtétele során nem lehetett tévedésben.

Ebből következően pedig az a körülmény, hogy a felperes az óvadéki számláról teljesített kifizetésekről megfelelően értesítette-e az alperest, nem tekinthető olyan lényeges körülménynek, amely a Ptk. 210. § (1) bekezdése értelmében alapot adhatott volna a lemondó nyilatkozatok tévedés jogcímen történő megtámadására. Ettől függetlenül a másodfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése alapján jogszabálysértés nélkül állapította meg azt, hogy az értesítések az óvadéki szerződésben foglaltaknak megfelelően megtörténtek. A másodfokú bíróságnak ez a következtetése ugyanis nem áll ellentétben a bizonyítás anyagával, nem iratellenes, és nem tekinthető kirívóan okszerűtlennek sem. A felülvizsgálati eljárásban pedig a bizonyítékok eltérő értékelésére (felülmérlegelésére) - amint arra a Legfelsőbb Bíróság BH 1999.44. szám alatt közzétett eseti döntésében is rámutatott - nem kerülhet sor. Megalapozatlanul sérelmezte az alperes e vonatkozásban a további bizonyítás elmaradását is. A felperest ugyanis - a jogerős részítélet indokolásában helyesen kifejtetteknek megfelelően - további bizonyítási kötelezettség ebben a körben nem terhelte, az alperes pedig az értesítések megtörténtének cáfolatára alkalmas bizonyítást a per során nem ajánlott fel. Hivatalbóli bizonyításra ugyanakkor ebben a kérdésben a Pp. 164. § (2) bekezdése értelmében nem kerülhetett sor.

Mindezekre figyelemmel a lemondó nyilatkozatok érvénytelensége az

alperes által megjelölt megtámadási okok alapján sem volt megállapítható.

Alaptalanul hivatkozott az alperes arra is, hogy a lemondó nyilatkozatai csak a vállalkozó szerződésszerű teljesítése esetén, vagyis az eredményes műszaki átadás-átvételt követően léptek volna hatályba. Ilyen felfüggesztő feltételt ugyanis a nyilatkozatok nem tartalmazznak.

Nem ad alapot a Ptk. 329. § (3) bekezdése szerinti kifogások előterjesztésére az sem, hogy az alperes kötbérkövetelését beszámították az engedményezés tárgyát képező vállalkozói díjkövetelésekbe. A beszámításra ugyanis - amint az a csatolt iratok alapján egyértelműen megállapítható - a joglemondó nyilatkozatok megtételét megelőzően került sor.

Mindezekre tekintettel helyesen állapították meg a perben eljáró bíróságok, hogy az alperes az engedményezési értesítések záradékaiba foglalt nyilatkozataiban érvényesen és joghatályosan lemondott arról, hogy a felperes követelésével szemben beszámítási vagy bármely egyéb kifogást érvényesítsen. Az alperes ezért nem hivatkozhat arra, hogy az engedményezés tárgyát képező követelések nem jöttek létre, illetve megszűntek, és nem érvényesítheti a felperessel szemben a vállalkozó szerződésszegéséből eredő igényeit sem. Az alperes kifogásainak érdemi vizsgálatát és az ezekkel kapcsolatos bizonyítási eljárás lefolytatását ezért az ügyben eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül mellőzték, és helytállóan kötelezték az alperest a kereseti kérelemben megjelölt vállalkozói díjkövetelés teljesítésére.

E jogi álláspontjára figyelemmel a Kúria azokkal a felülvizsgálati kérelemben szereplő további érvekkel és hivatkozásokkal részletesen nem foglalkozott, amelyek a fenti álláspont mellett nem bizonyulhattak megalapozottnak.

A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban vesztesnek bizonyult alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében köteles a jogi képviselővel eljáró felperes felülvizsgálati eljárási költségét is megfizetni. Az áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1), (2), (5) és (6) bekezdései alapján a felülvizsgálati eljárás tárgyának értéke és a kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelésével határozta meg.

A személyes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. november 27.

. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke
Dr. Farkas Attila sk. előadó bíró
Dr. Török Judit sk. bíró
Dr. Csőke Andrea sk. bíró
Dr. Bartal Géza sk. bíró

A kiadmány hiteléül:

Afra Judit
tisztviselő